

หลากหลายกว่าสำนวนไทย เมื่อจำแนกตามนัยความหมายทางอารมณ์สามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มที่มีความหมายครอบคลุมทั้งเชิงบวก เป็นกลาง และเชิงลบ ได้แก่ ไก่ หนู ม้า และวัว ไปจนถึงกลุ่มที่มีความหมายเชิงลบเหมือนกัน ได้แก่ งู และหมี นอกจากนี้ยังพบว่าแนวโน้มนัยความหมายเชิงลบมากที่สุดรองลงมาคือ เชิงบวกและเชิงเป็นกลาง โดยในภาษาจีนคิดเป็นร้อยละ 50.36, 41.73 และ 7.91 และภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 79.35, 13.04 และ 7.61 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าสำนวนไทยมีสัดส่วนความหมายเชิงลบสูงกว่าสำนวนจีน ขณะที่สำนวนจีนมีนัยความหมายเชิงบวกมากกว่าสำนวนไทย ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และระบบความคิดของแต่ละสังคม โดยสำนวนจีนมักใช้สัตว์และคำพ้องเสียงเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงมงคล ขณะที่สำนวนไทยมักใช้เพื่อสื่อความหมายเชิงดูหมิ่นหรือพฤติกรรมไม่ดีของมนุษย์ ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สามารถช่วยส่งเสริมการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : สำนวน, สิบสองนักษัตร, นัยความหมายทางอารมณ์, ความหมายเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This study aims to comparatively investigate the cultural meanings of the twelve zodiac animals as reflected in Chinese and Thai idioms. The analysis is conducted through the framework of Conceptual Metaphor Theory to examine their implicit meanings and to classify their emotional connotations. The data were collected through purposive sampling from books, dictionaries, and reliable online sources, yielding a total of 231 idioms. The findings reveal that ten animals share both similar and different cultural meanings, while two animals exhibit completely different meanings across the two languages. Chinese idioms demonstrate a greater diversity of cultural meanings than Thai idioms. When classified by emotional connotation, the idioms can be divided

into five categories, ranging from those encompassing positive, neutral, and negative meanings, such as the rooster, rat, horse, and ox, to those sharing exclusively negative, such as the snake and pig. Furthermore, the results indicate that negative connotations are the most prevalent, followed by positive and neutral meanings. In Chinese, the proportions are 50.36%, 41.37%, and 7.91%, respectively, while in Thai they are 79.35%, 13.04%, and 7.61%. These findings suggest that Thai idioms contain a higher proportion of negative meanings compared to Chinese idioms, whereas Chinese idioms tend to convey more positive meanings than Thai ones. Such differences reflect the distinct cultural backgrounds, beliefs, values, and cognitive systems of each society. Chinese idioms often employ animals and homophonic expressions as symbols to convey auspicious meanings, whereas Thai idioms are more frequently used to express negative traits or undesirable human behaviors. This study highlights the close relationship between language and culture and demonstrates how understanding this relationship can enhance effective communication.

Keywords : idioms, twelve zodiac animals, emotional connotation, cultural meaning

บทนำ

ปีนักษัตร (生肖) เป็นคติความเชื่อที่แพร่หลายในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย สัตว์นักษัตรมีได้มีบทบาทเพียงในฐานะสัญลักษณ์กำหนดปีเกิดหรือช่วงเวลาเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งในด้านภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสำนวนภาษาที่ใช้สัตว์นักษัตรเป็นสัญลักษณ์ (symbolism) เพื่อถ่ายทอดแนวคิด คุณค่า และทัศนคติของผู้คนในสังคม ถ้อยคำสำนวนเหล่านี้ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษจีนซึ่งสืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน เนื้อหาของสำนวนมักสะท้อนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจ ความเชื่อ โชคชะตา วิถีชีวิต การทำสงคราม นิสัย และค่านิยมของสังคมจีน โดยทั่วไปแล้วชาวจีนมักนิยมพูดเชิงอุปมาอุปไมย

เพื่อสื่อสารให้เห็นภาพชัดเจนและให้ข้อคิดทางศีลธรรม ส่วนวันที่ใช้สัตว์จึงมีบทบาททั้งในด้านความงามทางภาษาและการถ่ายทอดแนวคิดทางวัฒนธรรม แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Sapir (1949) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์อันแยกไม่ออกระหว่างภาษา ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาษาคือเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนโลกทัศน์และจิตวิญญาณของชนชาติหนึ่ง ๆ ขณะเดียวกัน นักมานุษยวิทยา Tylor (1871 : 1) ได้ให้นิยามวัฒนธรรมว่าเป็นผลรวมอันซับซ้อนของความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม และความสามารถอื่น ๆ ที่มนุษย์ได้รับในฐานะสมาชิกของสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางความคิดและวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่นเดียวกับ ประเทือง คล้ายสุบรรณ์ (2534 : 10 – 12) ได้อธิบายถึงที่มาของสำนวนไทยว่า เกิดจากธรรมชาติ การกระทำ ความประพจน์ การกินอยู่ของผู้คน แบบแผนประเพณี ศาสนา นิยาย ตำนาน หรือประวัติศาสตร์ การศึกษาเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่ปรากฏในสำนวนภาษาจีนและภาษาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาและการแปลระหว่างสองภาษาให้มีความลึกซึ้งและถูกต้องตามบริบททางวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่ปรากฏในสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนสัตว์ในภาษาจีนและภาษาไทย รวมถึงการศึกษาความหมายเชิงวัฒนธรรมของภาษา
2. รวบรวมและการคัดเลือกสำนวนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่ปรากฏในภาษาจีนและภาษาไทย จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ หนังสือพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559)

หนังสือพจนานุกรมสุภาษิตจีน《成语大词典》(Chengyudacidian Editorial Committee, 2020) จำนวน ภาษิต และคำพังเพยของไทยที่นำสัตว์มาเปรียบไทย (รัชนี ขอสัตตฤกุล, 2549) ภาษิต คำพังเพย จำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561) และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ตลอดจนพจนานุกรมจีนออนไลน์ 汉语大辞典 จากเว็บไซต์ <http://www.hydc.com> (Hanyudacidian Editorial Committee, 2024)

3. แปลความหมายของสำนวนจีนเป็นภาษาไทย โดยอ้างอิงพจนานุกรม จีน-ไทย ฉบับใหม่ จากนั้น วิเคราะห์ความหมายแฝงของสำนวนตามกรอบทฤษฎี อุปลักษณ์โนทัศน์ และจำแนกนัยความหมายทางอารมณ์ของสำนวนออกเป็น สามประเภท ได้แก่ เชิงบวก เชิงลบ และเป็นกลาง พร้อมจัดทำเป็นรูปแบบตาราง

4. นำเสนอผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเสนอข้อเสนอนะ

การทบทวนวรรณกรรม

จากการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวข้องสัตว์ระหว่าง ภาษาไทยและภาษาจีนมีหลากหลาย พบว่า ส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ สัตว์เป็นรายชนิด (Single-animal focus) เช่น เรณูกา สัตติตถะวงศ์ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ “สุนัข” กับ “คน” ในภาษาไทยและภาษาจีน เกี่ยวกับ ความหมายของถ้อยคำเปรียบเทียบที่ใช้เชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมและการกระทำ ของสุนัขกับพฤติกรรมของมนุษย์ รวมถึงถ้อยคำที่เปรียบเทียบรูปลักษณะของสุนัข กับการกระทำของคน สุภชญา สวัสดิ์โยธิน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “สำนวนไทย และสำนวนภาษาจีนที่มีคำว่า “งู” เพื่อศึกษาประเภทและภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ที่ได้จากสำนวน และพิชชาภา พลาณุมาศ, อมรรัตน์ คำด้วง และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ (2564) ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบความหมายของสำนวน โดยมุ่งเน้นสำนวนภาษาจีน ที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” ผลวิจัยพบว่าชาวจีนและชาวไทย มีมโนทัศน์ต่อเสือในฐานะสัญลักษณ์ของพลังอำนาจ ความกล้าหาญ และความดุร้าย ที่สอดคล้องกันทั้งในแง่บวกและแง่ลบ

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวกับสัตว์ระหว่างภาษาไทยและภาษาจีนจำนวนสัตว์มากกว่า 1 ชนิด ได้แก่ กรกช ชุ่นลัน (2561) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบสุภาษิตจีนกับสุภาษิตไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ในสิบสองนักษัตรและการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ ผลการวิจัยพบว่า สุภาษิตจีนและไทยมีความเหมือนและแตกต่างกัน คือ มีการใช้สัตว์ในสิบสองนักษัตรมาใช้อุปมาเปรียบเทียบและมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ปิยภรณ์ แดงตันกี (2566) ได้ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและสังคมวัฒนธรรมของสำนวนสัตว์ในภาษาจีนและภาษาไทยในแง่มุมต่าง ๆ จากสำนวนสัตว์ของจีนและไทยที่มีคำว่า เสือ สุนัข ไก่ และวัว

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่ครอบคลุมการเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมสิบสองนักษัตรสำนวนภาษาจีนและภาษาไทยและบอกถึงความหมายเชิงบวก เป็นกลางและเชิงลบของแต่ละสัตว์ บทความนี้จึงมุ่งเน้นการเปรียบเทียบความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านสำนวน (Idioms) โดยเฉพาะในภาษาจีนนั้นไม่ได้มีสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ทุกคำที่มีความเชิงบวกหรือลบ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึง “สัตว์” สิ่งแรกที่คิดขึ้นมาในจินตนาการของทั้งชาวจีนและชาวไทยก็คือ “สิบสองนักษัตร” ซึ่งประกอบด้วยสัตว์ 11 ชนิดที่มีอยู่จริงในธรรมชาติ ได้แก่ หนู วัว เสือ กระต่าย งู ม้า แพะ ลิง ไก่ สุนัข และหมู และสัตว์ในตำนาน 1 ชนิด คือ มังกร สัตว์ทั้งสิบสองนี้ถูกนำมาใช้ในการนับปีตาม ปฏิทินจีนและมะโรง หมายถึง งูใหญ่ (พญานาค) ใช้นับปีตามปฏิทินไทย

ในการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่เกี่ยวกับสัตว์ในนักษัตรระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย ได้นำแนวคิดสำคัญมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา มโนทัศน์ และนัยความหมายทางอารมณ์ ดังนี้ (1) ทฤษฎีอุปลักษณ์มโนทัศน์ (CMT) ตามแนวคิดของ Lakoff & Johnson (2003) เสนอว่าอุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงโวหารในเชิงวรรณศิลป์ หากแต่เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญาที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรม ในบริบทของสำนวนนักษัตร “สัตว์” ถูกใช้เป็นพื้นที่ต้นทาง เพื่อส่งผ่านความหมายไปยัง “มนุษย์หรือพฤติกรรมมนุษย์” ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมาย (2) นัยความหมายทางอารมณ์ (Emotional Connotation) ใช้กรอบแนวคิดของ Huang Borong & Liao Xudong

(2024 : 213-214) จำแนกนัยความหมายทางอารมณ์ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) ความหมายเชิงบวก (2) ความหมายเชิงลบ และ (3) ความหมายเป็นกลาง

บทความนี้จึงรวบรวมสำนวนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในสิบสองนักษัตร จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และจำแนกความหมายทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งจัดหมวดหมู่นัยความหมายทางอารมณ์และสรุปผลในรูปแบบตาราง เพื่อให้เห็นโน้ตศัพท์และทัศนคติของชาวจีนและชาวไทยที่สะท้อนผ่านการใช้สำนวนดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ตามที่สุจิตพร จันทวีระ, รุ่งรดา ทองอนันต์ และนิธิตยา สุนทรธรรมนิติ (2566 : 71) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนชาวไทยจำนวนมากยังใช้สำนวนเกี่ยวกับสัตว์ในภาษาจีนได้ไม่ถูกต้อง และไม่เข้าใจความหมายเชิงนัยอย่างแท้จริง ดังนั้น การศึกษานี้จึงสามารถช่วยลดข้อผิดพลาดในการใช้สำนวนของผู้เรียน และส่งเสริมความเข้าใจการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น ข้อผิดพลาดของผู้เรียนและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในสิบสองนักษัตร จำนวน 139 สำนวน และสำนวนไทยมีจำนวน 92 สำนวน รวมทั้งสิ้น 231 สำนวน จากผลการศึกษาพบว่า สำนวนเหล่านี้จึงมีนัยความหมายทางอารมณ์ทั้งเชิงบวก เชิงลบ และเป็นกลาง และมีความหมายทางวัฒนธรรม เหมือนและความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นสองประเภทต่อไปนี้

1. ความหมายทางวัฒนธรรมของสำนวนสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่มีความเหมือนและความแตกต่างกัน

สำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่มีความหมายเหมือนกัน และมีแตกต่างกันในภาษาจีนและภาษาไทย เช่น

1.1 สุนัข (狗)

สุนัขเป็นหนึ่งในสัตว์ชนิดแรก ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกับมนุษย์ และมักถูกมองว่าเป็นสัตว์ที่มีใกล้ชิดและความผูกพันกับมนุษย์มาก มีความจงรักภักดีต่อเจ้าของเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ ในเชิงมนทัศน์ สุนัขจึงมักถูกใช้เป็นสัญลักษณ์

แทนความซื่อสัตย์ ความรักดี อย่างไรก็ตาม สำนวนจีนเกี่ยวข้องกับสุนัข มีทั้งความหมายเชิงบวกและความหมายเชิงลบ มโนทัศน์และมุมมองแต่ในอีกด้านหนึ่ง สุนัขก็อาจถูกใช้เพื่อสื่อถึงสถานะที่ต่ำต้อย การประจบสอพลอ หรือการพึ่งพาผู้อื่น แต่ในสำนวนไทยมีเพียงความหมายเชิงลบเป็นหลัก โดยมักใช้เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือการดูหมิ่นเหยียดหยาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับสุนัข

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 3 สำนวน	1) ความซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อเจ้าของ ได้แก่ สุนัขไม่รังเกียจบ้านที่ยากจน (狗不嫌贫) สุนัขเห่าคนที่ไม่ใช่เจ้าของ (狗吠非主) 2) การปกป้อง ได้แก่ สุนัขเฝ้าบ้าน (看门狗)
	เชิงลบ 12 สำนวน	1) การดูหมิ่นเหยียดหยาม ได้แก่ สายตาสุนัขมองคนต่ำ (狗眼看人低) แม้แต่หมูหมายังสู้ไม่ได้ (猪狗不如) 2) คนมีนิสัยไม่ดีหรือคนเลว ได้แก่ สุนัขยังคงกินอุจจาระ หมายถึงคนที่เลิกพฤติกรรมไม่ดีไม่ได้ (狗改不了吃屎) สุนัขบ้า (疯狗) ปากสุนัขไม่สามารถคายงาข้างออกมาได้ (狗嘴里吐不出象牙来) สุนัขจนตรอกกระโดดข้ามกำแพง (狗急跳墙) สุนัขไล่แม่ไก่ (狗追母鸡) ตัวเป็นคนนิสัยหมา (人模狗样) 3) คนที่อาศัยบารมีผู้อื่น ได้แก่ สุนัขอาศัยอำนาจของคน (狗仗人势) หมาที่เดินตาม (走狗) 4) คนประจบสอพลอ ได้แก่ สุนัขพันธุ์ปัก (哈巴狗) 7) ไร้ประโยชน์ ได้แก่ ตดหมา (狗屁)
ภาษาไทย	เชิงลบ 17 สำนวน	1) การโอ้อวด ได้แก่ หมาขี้ไม่มีใครยกหาง 2) การดูหมิ่นเหยียดหยาม ได้แก่ หมาเห็นข้าวเปลือก หมาหางด้วน เล่นกับหมา หมาเลียปาก 3) น่ารังเกียจ ได้แก่ หมาขี้เรื้อน หมาหัวเน่า 4) ความตะกละ ได้แก่ กินเผื่อหมา 5) ความตระหนี่ ได้แก่ หมาหวงก้าง หมาในรางหญ้า ขี้ไม่ให้หมากิน 6) คนที่มีนิสัยไม่ดีหรือคนเลว ได้แก่ หมาบ้าพาลกระแซง หมาลอบกัด หมาหมู่ หมากัดอย่ากัดตอบ หมาหยอกไก่ 7) ไร้ประโยชน์ ได้แก่ หมาเห่าใบตองแห้ง 8) คนที่เดือดร้อนกระวนกระวายใจ ได้แก่ หมาถูกน้ำร้อนลวก

1.2 ลิง (猴)

ลิงในสายตาของชาวจีนและชาวไทย เป็นสัตว์ที่ฉลาด ว่องไว และซุกซน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมนุษย์อย่างมาก มโนทัศน์เกี่ยวกับลิง ในทั้งสองวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการใช้สัตว์ชนิดนี้เป็นอุปมา เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือ จำนวนที่มีคำว่า “ลิง” มักสื่อความหมาย ในเชิงลบเป็นหลัก เช่น การเปรียบเทียบถึงความซุกซนหรือความวุ่นวาย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับลิง

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 2 สำนวน	1) สิริมงคลด้านความก้าวหน้าในอาชีพ เนื่องจากคำว่า “猴” (hóu) ลิงพ้องเสียงกับคำว่า “侯” (hóu) หมายถึง ตำแหน่งขุนนางในจีนสมัยโบราณ ได้แก่ ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่ทัพ และได้รับตำแหน่งขุนนางชั้นสูง (拜将封侯) ลิงจึงถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์เชิงมงคล เพื่อสื่อความหมายโดยนัยถึงแทน การได้รับตำแหน่งหรือการเลื่อนชั้น 2) ความฉลาด ได้แก่ ลิงที่ฉลาด (猴儿精)
	เชิงลบ 4 สำนวน	1) การลืมหำพืด ได้แก่ ลิงสวมหมวก (沐猴而冠) 2) ความซุกซน ได้แก่ เล่นผีหลอกลิง (弄鬼掉猴) 3) คนหน้าตาไม่น่าไว้วางใจ ได้แก่ ปากแหลมแก้มตอบเหมือนลิง (尖嘴猴腮) 4) พฤติกรรมที่อยู่มัวนิ่ง ได้แก่ หัวลิงสมองลิง (猴头猴脑)
ภาษาไทย	เชิงบวก 1 สำนวน	อาการดีใจมาก ได้แก่ ลิงโลด ดีใจจนกระโดดโลดเต้นเหมือนลิงที่คึกคะนองกระโดดโลดเต้น
	เป็นกลาง 1 สำนวน	ผู้ถูกเตือน ได้แก่ เชือดไก่ให้ลิงดู
	เชิงลบ 5 สำนวน	1) ความซุกซน ได้แก่ ทำลิงทำค่าง ฤๅษีเลี้ยงลิง ลิงหลอกเจ้า 2) ความผิดพลาด ได้แก่ ลิงตกต้นไม้ 3) ผู้ที่ไม่รู้คุณค่าสิ่งของ ได้แก่ ลิงได้แก้ว

1.3 ไก่ (鸡)

ไก่มีภาพลักษณ์และความหมายเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างสำนวนจีนและสำนวนไทย ในสำนวนจีนไก่มักเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กับความเป็นสิริมงคล ความขยัน และการเริ่มต้นวันใหม่ ขณะที่ในภาษาไทย ไก่มักถูกใช้เป็นอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงความโง่ ความอ่อนแอ หรือพฤติกรรมที่ไม่น่าชื่นชม ดังนั้นสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับไก่จึงมีความหมายไปในทางเชิงลบเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทยเกี่ยวข้องกับไก่

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 4 สำนวน	1. ความเป็นสิริมงคลโชคดี เนื่องจากคำว่า “鸡” (jī) พ้องเสียงกับคำว่า “吉” (jí) แปลว่า เป็นมงคล โชคดี ได้แก่ โชคดีและประสบความสำเร็จ (大吉大利) ด้วยเหตุนี้ “ไก่” จึงถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์เชิงมงคล 2) ความขยัน ได้แก่ ไก่ทองขันยามเช้า (金鸡报晓) ได้ยินไก่ขันแล้วลุกขึ้นเต้นรำ (闻鸡起舞) ตื่นยามไก่ขัน (鸡鸣而起)
	เป็นกลาง 2 สำนวน	1) ผิวคนแก่ ได้แก่ ผมหาวราวขนนกกระเรียนผิวเหี่ยวเหมือนหนังไก่ (鹤发鸡皮) เปรียบผิวหนังที่เหี่ยวยุบของคนสูงอายุ 2) เรื่องเล็กน้อย ได้แก่ ขนไก่และเปลือกกระเทียม (鸡毛蒜皮)
	เชิงลบ 5 สำนวน	1) การใช้เล่ห์เหลี่ยมเล็กน้อย ได้แก่ เสียงไก่ขันสุนัขโมย (鸡鸣狗盗) เปรียบเทียบกับพฤติกรรมไม่น่าเชื่อถือ 2) ใจแคบ ได้แก่ ใส่ไก่กระเพาะสุนัข คนที่จิตใจคับแคบหรือไม่รู้จักให้อภัย (鸡肠狗肚) 3) โสเภณี ได้แก่ ไก่ป่า(野鸡) 4) ความวุ่นวาย ได้แก่ ไก่บินหมากระโดด (鸡飞狗跳) 5) อารมณ์งตมตะลึง ได้แก่ ยืนนิ่งหรืออึ้งจนเหมือนไก่ไม้ (呆若木鸡)

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาไทย	เชิงบวก 5 สำนวน	1) อาหารอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ หมูเห็ดเปิดไก่ 2) สวยงาม ได้แก่ ไก่งามเพราะชน 3) ความขยัน ได้แก่ ตีนก่อนไก่ 4) ผู้มีความชำนาญ ได้แก่ เปิดขันประชันไก่ 5) ความดีใจ ได้แก่ ดีปีก
	เป็นกลาง 2 สำนวน	1) เวลาเข้ามาหรือมาก่อนเวลา ได้แก่ ไก่ให้ มาก่อนไก่
	เชิงลบ 8 สำนวน	1) ไร้เดียงสา ได้แก่ ไก่อ่อน 2) แสดงความโง่ ได้แก่ ปล่อยไก่ 3) ผู้อ่อนแอ ได้แก่ ลูกไก่ในกำมือ 4) อาการงตกตะลึง ได้แก่ งงเป็นไก่ตาแตก 5) ผู้ขายเจ้าชู้ ได้แก่ เจ้าชู้ไก่แจ้ 6) โสเภณี ได้แก่ ไก่หลง 7) คนไร้ความสามารถ ได้แก่ ไก่รองบ่อน 8) หญิงมีอายุเจ้าเล่ห์ ได้แก่ ไก่แก่แม่ปลาช่อน

1.4 เสือ (虎)

เสือจะเป็นสัตว์ที่มีภาพลักษณ์ของความแข็งแกร่งและอำนาจ ในทั้งสองวัฒนธรรม การใช้เสือในสำนวนจีนและไทยสะท้อนมุมมองและความคิดที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือในภาษาจีนและภาษาไทยมักเน้นภาพลักษณ์ของความกล้าหาญและน่าเกรงขาม คนเก่งฉลาดความดุร้ายและเหี้ยมโหด อันตราย คนชั่ว และผู้หญิงดุร้าย แต่สำนวนจีนจะมีความหมายเชิงบวกและลบพอ ๆ กัน แต่สำนวนไทยมักมีความหมายไปทางแนวเชิงลบมากกว่าเชิงบวก

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับเสือ

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 12 สำนวน	1) มีพลัง มีชีวิตชีวา ได้แก่ มังกรทะยาน เสือกระโดด (龙腾虎跃) หัวเสือสมองเสือ เปรียบเด็กที่รูปร่างแข็งแรงและมีชีวิตชีวา (虎头虎脑) องอาจดั่งเสือ (彪悍如虎) ออกแรงเท่ากับวัวเก้าตัว เสือสองตัว (九牛二虎之力) 2) ความกล้าหาญ และน่าเกรงขาม ได้แก่ ท่าทางองอาจดั่งเสือ (虎虎气势) เสือและเสือดาว (虎豹) กองทัพเสือ (虎旅) เหมือนมังกรคล้ายเสือ (如龙似虎) มังกรต่อสู้กับเสือเป็นผู้แข็งแกร่งทั้งสองฝ่าย (龙争虎斗) 3) คนทรงพลังและมีอำนาจ ได้แก่ เสือคำรามลมก็พัดขึ้น (虎啸风生) เสือก้าวมังกรเดิน ก้าวเดินอย่างองอาจและทรงพลัง (虎步龙行) 4) คนเก่งฉลาด ได้แก่ เหมือนเสือที่มีปีกเพิ่ม เปรียบคนที่เก่งฉลาดอยู่ยิ่งเก่งขึ้น (如虎添翼)
	เชิงลบ 14 สำนวน	1) ความดุร้ายและเหี้ยมโหด ได้แก่ เสือจ้อง เหยี่ยวเพ่งมอง สายตาที่คมและดุคิน (虎视鹰瞵) เสือหิวกระโจนไล่อย่างรวดเร็วและรุนแรง (饿虎扑食) เหมือนหมาป่าและเสือ (如狼如虎) เสือหิวและเหยี่ยวหิวโหย (饿虎饥鹰) 2) คนชั่ว ได้แก่ ช่วยเสือกินเหยื่อ สมคบคิดกับคนชั่ว (帮虎吃食) เสือเข้าฝูงแกะ เปรียบคนร้ายอยู่ท่ามกลางคนอ่อนแอ (虎入羊群) เป็นผีรับใช้ให้เสือ (为虎作伥) หน้าประตูไล่เสือ หลังประตูหมาป่าเข้ามา (前门拒虎，后门进狼) 3) อันตราย ได้แก่ ถ้ำเสือ (虎穴) ปล่อยเสือกลับเข้าป่า (纵虎归山) ถอนฟันจากปากเสือ (虎口拔牙) ทางเดินของเสือหิว แสดงถึงสถานการณ์ที่มีอันตรายร้ายแรง (饿虎之蹊) 4) ความโลภ ได้แก่ จ้องอย่างเสือ (虎视眈眈) 5) ผู้หญิงดุร้าย ได้แก่ แม่เสือ (母老虎)
ภาษาไทย	เชิงบวก 3 สำนวน	1) ความกล้าหาญและน่าเกรงขาม ได้แก่ ขาดิเสือต้องไว้ลาย 2) คนเก่งฉลาด ได้แก่ เสือซ่อนเล็บ เสือรู้
	เชิงลบ 9 สำนวน	1) ความดุร้ายและเหี้ยมโหด ได้แก่ หน้าเนื่อใจเสือ เขียนเสือให้วัวกลัว ปล่อยเสือเข้าป่า 2) อันตราย ได้แก่ หนีเสือปะจระเข้ แหย่หนวดเสือ เลี้ยงลูกเสือลูกจระเข้ 3) คนชั่ว ได้แก่ เสือสิงห์กระต๊อ 4) หญิงดูหรือหญิงที่อารมณ์ร้าย ได้แก่ แม่เสือ 5) ผู้ชายเจ้าชู้ ได้แก่ เสือผู้หญิง

1.5 หนู (鼠)

หนูในสำนวนจีนและสำนวนไทยสะท้อนมโนทัศน์ทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในภาษาจีน หนูมักถูกใช้เป็นอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงความฉลาด ความเจ้าเล่ห์ รวมถึงพฤติกรรมที่สังคมมองในเชิงลบ เช่น ความขี้ฉลาดหรือการลักขโมย ขณะที่ในภาษาไทย หนูมักถูกใช้เพื่อสื่อถึงความเล็กน้อย ความน่ารัก หรือกระวนกระวายใจ

ตารางที่ 5 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับหนู

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 3 สำนวน	1) ฉลาดหลักแหลม ได้แก่ หนูกัดแมง ความฉลาดในการเอาตัวรอด (穷鼠啮狸) ฉลาดหลักแหลมกว่าหนู (比老鼠还精) 2) มีมารยาท ได้แก่ ดูหนูยังมีหนัง (相鼠有皮) สำนวนจากคัมภีร์ชือจิง หมายถึง ขนาดหนูยังมีหนังหุ้มกาย คนเราจะไม่มีมารยาทได้อย่างไร
	เป็นกลาง 1 สำนวน	1) เรื่องร้ายกลายเป็นดี ได้แก่ หนูตกลงไปในถังข้าวสาร (老鼠掉进米缸里) หมายถึง โชคร้ายแต่กลับเจอโชคดีโดยไม่คาดฝัน
	เชิงลบ 7 สำนวน	1) ความขี้ฉลาด ได้แก่ ใจเสาะเหมือนหนู (胆小如鼠) 2) ลักขโมย ได้แก่ หนูขโมย (鼠窃) หรือหนูขโมยหมาลักทรัพย์ (鼠窃狗盗) 3) วิสัยทัศน์สั้น ได้แก่ สายตาหนูมองได้แค่นี้ (鼠目寸光) หมายถึง มองการณ์ใกล้ไม่ไกล 4) เป็นที่รังเกียจของสังคม ได้แก่ หนูวิ่งข้ามถนน (过街老鼠) 5) ความต่ำต้อยไร้ความสำคัญ ได้แก่ พวกหนูและนกกระจอก (鼠雀之辈) 6) ใจแคบ ได้แก่ ท้องหนูใส่ไก่ (鼠肚鸡肠)
ภาษาไทย	เชิงบวก 1 สำนวน	สิ่งของเล็ก ๆ โดยแฝงความหมายน่ารัก ได้แก่ เล็กพริกขี้หนู
	เป็นกลาง 1 สำนวน	เรื่องร้ายกลายเป็นดี ได้แก่ หนูตกลงข้าวสาร ใช้กับผู้ชายยากจนที่ได้แต่งงานกับผู้หญิงร่ำรวย เหมือนโชคร้ายแต่กลับได้ดี เหมือนหนูที่ตกลงไปในถังข้าวสาร
	เชิงลบ 1 สำนวน	ความกระวนกระวายใจ หมดหนทาง ได้แก่ หนูติดจั่น

1.6 ม้า (马)

ในยุคจีนโบราณ ม้าเป็นพาหนะสำคัญด้านการคมนาคม และเป็นกำลังรบสำคัญในสงคราม มีบทบาทสำคัญต่อการเกษตรและการดำเนินชีวิตของชาวจีน ด้วยเหตุนี้ สำนวนภาษาจีนจึงมีความหลากหลายอย่างยิ่ง ครอบคลุมความหมายทั้งในเชิงบวก เป็นกลาง และเชิงลบ ส่วนใหญ่มีความหมายในเชิงบวก และมักเชื่อมโยงกับความสามารถ ความขยัน และความรวดเร็ว ขณะที่ในสำนวนไทยที่มีเกี่ยวกับม้าค่อนข้างน้อย มักใช้สื่อถึงพฤติกรรมของคนในทางไม่ดี

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับม้า

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 7 สำนวน	1) คู่แข่งที่คาดเดาฝีมือยากหรือผู้ชนะที่เหนือความคาดหมาย ได้แก่ ม้ามืด (黑马) 2) รูปร่างสูงใหญ่กำยำ ได้แก่ คนสูงใหญ่ ม้าโต (人高马大) 3) มีประสบการณ์โชกโชน ได้แก่ ม้าแก่ รู้หนทาง (识途老马) 4) คนที่มีความสามารถ เก่งกาจ ได้แก่ ม้าดีเฟ่นโลด (好马快跳) ม้าพันลี้ (千里马) ม้าอาชาไนย (骏马) ม้าพันธุ์ดี (良马)
	เป็นกลาง 5 สำนวน	1) สภาพการทำงานยุ่ง ได้แก่ ม้าไม่หยุดเคลื่อนไหวนว (马不停蹄) 2) การจรรजरหรือผู้คนพลุกพล่านมาก ได้แก่ รถราวิ่งเหมือนสายน้ำ ม้าเคลื่อนไหวนวเหมือนมังกร (车水马龙) 3) ความรวดเร็ว ได้แก่ ม้าขาววิ่งผ่านช่องแคบ ใช้เปรียบเทียบเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว (白驹过隙) ม้าวิ่งผ่านช่องหน้าต่าง (窗间过马) วาจาสุภาพบุรุษดั่งม้าเร็วหวดแล (君子一言，快马一鞭)
	เชิงลบ 5 สำนวน	1) คนเลว ได้แก่ ม้าที่ทำลายฝูง ตัวปัญหา (害群之马) 2) คนที่มีความสามารถต่ำ แต่ยังทะเยอทะยาน ได้แก่ ม้าที่อ่อนแอ ยังคงติดอยู่ในคอก (弩马恋栈) 3) การไม่รับฟังคำแนะนำ ได้แก่ ลมบูรพาพัดผ่านหูม้า (东风马耳) 4) ประจบสอพลอ ได้แก่ ลูกเขยตบหลังม้า (溜须拍马) คนที่ตบกันม้า (马屁精)
ภาษาไทย	เชิงบวก 1 สำนวน	1) คู่แข่งที่ยากจะคาดเดาฝีมือหรือผู้ชนะที่เหนือความคาดหมาย ได้แก่ ม้ามืด
	เป็นกลาง 1 สำนวน	1) เสียเชิง ได้แก่ ตกม้าตาย

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
2 สำนวน	เชิงลบ	1) กิริยาที่ไม่สุภาพของผู้หญิง ได้แก่ ม้าติดกะโหลก 2) ผู้ที่ทำเล่ห์เหลี่ยมเป็นเหมือนคนซื้อหรือคนเล่นการพนัน เพื่อเป็นสื่อจูงใจผู้อื่น ได้แก่ หน้าม้า

1.7 วัว (牛)

วัวจัดเป็นสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญในสังคมเกษตรกรรมของทั้งจีนและไทย แต่การใช้วัวในสำนวนทั้งสองภาษาสะท้อนมิติทัศน์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในภาษาจีน วัวมักถูกเชื่อมโยงกับความขยัน ความเสียสละ และความมุ่งมั่นในการทำงาน ขณะที่ในภาษาไทย วัวหรือควายมักถูกใช้เป็นอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงความโง่ ความดื้อ หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และมีแนวโน้มความหมายในเชิงลบมากกว่าความหมายเชิงบวก

ตารางที่ 7 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับวัว

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 3 สำนวน	1) ความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ วัวของเด็กน้อย ทำงานหนักเพื่อผู้อื่น (孺子牛) วัวเฒ่า หมายถึงคนที่ทำงานมานาน (老黄牛) 2) คนมีความสามารถ เก่งกาจ ได้แก่ คนวัว (牛人)
	เป็นกลาง 3 สำนวน	1) มีพลังมาก ได้แก่ พลังเก้าวัวสองเสือมีการใช้พลังกำลังมหาศาล (九牛二虎之力) 2) ความรักของพ่อแม่ ได้แก่ แม่วัวเลียลูกวัว (老牛舐犊) เลียลูกวัวด้วยความรัก (舐犊情深)
	เชิงลบ 5 สำนวน	1) ความโง่เขลา ได้แก่ สีซอให้วัวฟัง (对牛弹琴) 2) ความเชื่องช้า ได้แก่ วัวแก่ลากเกวียนผูก (老牛拉破车) 3) ความดื้อรั้น ได้แก่ มุดเข้าไปในปลายเขาวัว เปรียบเหมือนดื้อดึงในความคิดของตนเอง (钻牛角尖) ดื้อเป็นนิสัยวัว (牛脾气) 4) ความโหดเหี้ยม ได้แก่ นิสัยวัว (牛气)
ภาษาไทย	เชิงบวก 1 สำนวน	ความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ อึดเหมือนควาย
	เป็นกลาง 1 สำนวน	ทำการใหญ่ไม่ควรตระหนี่ ได้แก่ ฆ่าควายอย่าเสียดาบพริก

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
เชิงลบ 10 สำนวน		1) ความโง่เขลา ได้แก่ สืขอให้ควายฟัง 2) ความดื้อรั้น ได้แก่ ดื้อเหมือนควาย 3) การพูดวาทณ์ ได้แก่ วัวพันหลัก 4) การลืมหืมตา ได้แก่ วัวลืมตืน 5) ทำผิดครั้งเดียวมีผลติดลบตลอดไป ได้แก่ วัวสันหลังหว่า 6) ผู้อ่อนแอ ได้แก่ ชมเขาโคชินให้กินหญ้า 7) ความเชื่องช้า ได้แก่ ควายเคี้ยวเอื้อง 8) การถูกสวมเขา (กรรยานอกใจ) ได้แก่ สวมเขา 9) ความตะกละ ได้แก่ วัวเห็นแก่หญ้า ชี้น้ำเห็นแก่กิน 10) เรื่องร้าย ได้แก่ ความวุ่นวาย ความควายเข้ามาแทรก

1.8 งู (蛇)

ในสมัยจีนโบราณ ชาวจีนให้ความสำคัญกับงูมาอย่างยาวนาน เป็นสัญลักษณ์ของชนเผ่าและได้รับการบูชาตามความเชื่อพื้นบ้านหลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ด้วยรูปลักษณะที่น่ากลัวและพิษร้ายแรงของงูบางชนิดทำให้ผู้คนส่วนใหญ่เกิดความหวาดกลัว ดังนั้นงูในสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างถูกใช้เป็นอุปมาอุปไมยเพื่อสื่อถึงลักษณะเชิงลบของมนุษย์ โดยเฉพาะความอันตราย ความเจ้าเล่ห์ ความโหดร้าย และความโลภ

ตารางที่ 8 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทยเกี่ยวกับงู

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน 7 สำนวน	เชิงลบ	1) สนใจแต่เรื่องเฉพาะหน้า ได้แก่ งูเลื้อยเข้ารู (蛇钻窟窿) หมายถึง มองการณ์ใกล้ไม่สนใจส่วนรวม 2) อ้ามิตัดโหดเหี้ยม ได้แก่ ใจปากพระ (蛇心佛口) จิตใจเยี่ยงอสรพิษแมงป่อง (蛇蝎心肠) 3) ความโลภ ได้แก่ งูกลืนช้าง (巴蛇吞象) 4) คนเลว ได้แก่ มังกรคละงู มีทั้งคนดีคนชั่วปะปนกัน (龙蛇混杂) ผีวัวเทพูเปรียบเหมือนคนชั่วร้าย คนเลว (牛鬼蛇神) 5) อันตราย ได้แก่ ล่อให้ออกจากถ้ำ (引蛇出洞)
ภาษาไทย 6 สำนวน	เชิงลบ	1) อันตราย ได้แก่ ล้วงคองูเห่า จับงูข้างทาง ขว้างงูไม่พ้นคอ ตีงูให้หลังหัก 2) ความเจ้าเล่ห์มีเลศนัย ได้แก่ เฒ่าหัวงู 3) ปัญหาไม่จบสิ้น ได้แก่ งูกินหาง

1.9 แกะ/แพะ (羊)

ในวัฒนธรรมจีนโบราณ แกะ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของผู้คน ทั้งด้านอาหารและพิธีกรรม อีกทั้งอักษร “羊” ยังมีเสียงพ้องที่หมายถึงความเป็นสิริมงคล จึงทำให้แกะถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของความมงคล ความอ่อนโยน และคุณธรรม ส่งผลให้สำนวนจีนสะท้อนความหมายทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ขณะที่ในภาษาไทย การใช้แกะหรือแพะในสำนวนไทยมีจำนวนน้อย และมีความหมายเชิงลบ มักสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้ที่อ่อนแอหรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบผู้อื่น

ตารางที่ 9 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับแกะหรือแพะ

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 5 สำนวน	1) ความเป็นสิริมงคล อักษรจีน “羊” (yáng) มีเสียงพ้องกับอักษร “阳” (yáng) พลังหยาง ได้แก่ พลังหยาง 3 ประการ นำพาความเจริญรุ่งเรือง (三阳开泰) 2) ความอ่อนโยน ได้แก่ ลูกแกะน้อย (小绵羊) 3) ขุนนางที่ซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ผ้าไหมขาวกับลูกแกะ (素丝羔羊) 4) อาหารชั้นดีเลิศ ได้แก่ เนื้อแกะและเหล้าชั้นดี (羊羔美酒) แขนงหัวแกะขายเนื้อหมา (挂羊头卖狗肉)
	เชิงลบ 5 สำนวน	1) ผู้อ่อนแอ ได้แก่ หมาป่าเลี้ยงแกะ (狼牧羊) ใช้แกะไปนำทัพหมาป่า (使羊将狼) แกะตกเข้าปากเสือ (羊落虎口) 2) ผู้ที่ต้องรับผิดชอบผู้อื่น ได้แก่ แพะรับบาป (替罪羊) 3) ความโลภ ได้แก่ แกะอำมหิตหมาป่าละโมบ (羊狼狼贪)
ภาษาไทย	เชิงลบ 3 สำนวน	1) คนที่ทำตัวแตกต่างจากคนในกลุ่ม ได้แก่ แกะดำ 2) ผู้ที่ต้องรับผิดชอบผู้อื่น ได้แก่ แพะรับบาป 3) การฉวยโอกาสซ้ำเติม ได้แก่ ได้ทีขี่แพะไล่

1.10 หมู (猪)

ในสมัยจีนโบราณ หมูเป็นสัตว์เลี้ยงที่พบได้ทั่วไปในวิถีชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะในสังคมเกษตรกรรมที่ใช้สุกรเป็นอาหารบริโภค และเป็นสัตว์เศรษฐกิจ แต่ภาพลักษณ์ของสุกรในสำนวนจีนมักสะท้อนนัยความหมายในเชิงลบ โดยใช้เป็นอุปลักษณะเพื่อเปรียบเปรยถึงความโง่เขลา คนเลว หรือพฤติกรรมไม่ดี ขณะที่สำนวนไทย การใช้หมูในสะท้อนนัยความหมายในเชิงลบเช่นกันแต่มีความหมายหลากหลายมากขึ้น มักใช้เป็นอุปลักษณะเพื่อสื่อถึงความตะกละ ความเกียจคร้าน หรือบุคคลที่อ่อนแอ

ตารางที่ 10 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย เกี่ยวข้องกับหมู

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงลบ 5 สำนวน	1) ความโง่เขลา ได้แก่ หนึ่งในกรหนึ่งสุกร เปรียบเทียบความแตกต่างอย่างสุดขั้ว (一龙一猪) เจ้าหมูโง่ (蠢猪) 2) คนเลว ได้แก่ หมูป่าบุกทะลวงหมาป่าวิ่งพล่าน (豕突狼奔) ในปากหมูยอมไม่มีงาช้าง เปรียบคนหยาบคายยอมพูดจาดี ๆ ไม่เป็น (猪嘴里吐不出象牙来) 3) ความไร้ยางอาย ได้แก่ การกระทำเยี่ยงสุนัขและสุกร (行同狗彘)
ภาษาไทย	เชิงลบ 8 สำนวน	1) ความตะกละ ได้แก่ กินเหมือนหมูอยู่เหมือนหมา 2) คนเลว ได้แก่ ฝนตกชี้หมูไหล คนจัญไรมาพบกัน 3) ความเกียจคร้าน ได้แก่ ดินพอกหางหมู 4) เรื่องง่ายมาก ๆ ได้แก่ “หมู” ช้อสอบหมู ๆ เรื่องหมู ๆ เปรียบเปรยถึงเรื่องที่ทำสำเร็จได้โดยง่าย ซึ่งบางครั้งก็ใช้ในความหมายเชิงบวกได้ 5) ผู้อ่อนแอ ได้แก่ หมูสนาม หมูในอวย ด้อนหมูเข้าเฝ้า 6) ยุ้งเรื่องคนอื่น ได้แก่ หมูเขาจะหามาเอาคนเข้าปัสอด

2. ความหมายทางวัฒนธรรมของสำนวนสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่มีความแตกต่างกัน

สภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ขนบธรรมเนียมทางวัฒนธรรม ค่านิยม วิถีความคิด และจารีตประเพณีทางสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้สัญลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกัน

2.1 มังกร (龙)

มังกรเป็นสัตว์เทพในเทพนิยายของจีน ไม่มีอยู่จริงในธรรมชาติ ในยุคศักดินาจีนเป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดิ และเป็นสัญลักษณ์มงคลประจำชาติอันชาวจีนถือว่ามังกรเป็นเทพเจ้าและบรรพบุรุษทางจิตวิญญาณ และเรียกตนเองว่า “ผู้สืบเชื้อสายจากมังกร” (龙的传人) ดังนั้น คำศัพท์จีนที่มีคำว่า “龙” จึงมีความหมายเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่ สื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจ ส่วนในประเทศไทยไม่มีตำนานมังกรโดยตรง จึงไม่มีคำศัพท์หรือสำนวนเกี่ยวกับมังกรในภาษาไทย มีเพียงตำนาน “พญานาค” ซึ่งมีรากฐานมาจากศาสนาพุทธ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคล ต่อมาภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากชาวจีนโพ้นทะเล ทำให้มีคำว่า “มังกร” ปรากฏอยู่บ้างในการใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสิ่งต่าง ๆ แต่ไม่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์พิเศษ

ตารางที่ 11 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนภาษาจีนและภาษาไทยเกี่ยวข้องกับมังกร

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 11 สำนวน	1) สมัยโบราณใช้เป็นแทนอำนาจจักรพรรดิ ได้แก่ โอรสแห่งมังกรที่แท้จริง (真龙天子) หอคอยมังกร ศาลานกหงส์ (龙楼凤阁) มังกรบินอยู่บนท้องฟ้า (飞龙在天) 2) ความมีชีวิตชีวา ได้แก่ มังกรเหินหงส์รำ (龙飞凤舞) มังกรทะยานเสือเต้น (龙腾虎跃) 3) ความเป็นสิริมงคล ได้แก่ มังกรคู่เล่นมุก (双龙戏珠) มังกรกับหงส์นำมาซึ่งความเป็นสิริมงคล (龙凤呈祥) 4) ความสามารถเป็นเลิศ ได้แก่ มังกรซ่อนหงส์เร้น (龙盘凤逸) ขนนกมังกรลูกหงส์ (龙翰凤雏) มังกรทะยานหงส์ขับขาน (龙跃凤鸣) 5) ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ ได้แก่ หวังให้ลูกเป็นมังกร (望子成龙)
ภาษาไทย	เป็นกลาง 1 สำนวน	เปรียบเทียบถึงความแตกต่าง ได้แก่ หัวมังกรท้ายมังกร

2.2 กระต่าย (兔)

ในสังคมจีนกระต่ายเป็นสัญลักษณ์ของการเคลื่อนไหวที่แคล่วคล่องว่องไว และในด้านวัฒนธรรม กระต่ายเป็นสัตว์ที่ปรากฏในตำนานและความเชื่อเชื่อมโยงกับดวงจันทร์ ด้วยเหตุนี้ จำนวนจีนส่วนใหญ่จึงมักสะท้อนความหมายในเชิงบวก และใช้กระต่ายเป็นอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงความคล่องแคล่วว่องไว ดวงจันทร์และคุณธรรมของคน ส่วนในภาษาไทยกระต่ายถูกนำมาเปรียบเทียบเป็นภาพลักษณ์ของคนที่ตกใจง่ายโดยไม่ไตร่ตรอง คี๋อติงหัวแข็ง และผู้ชายที่มีฐานะต่ำต้อย

ตารางที่ 12 ตารางแสดงการเปรียบเทียบจำนวนภาษาจีนและภาษาไทยเกี่ยวข้องกับกระต่าย

สำนวน	ความหมาย	ความหมายทางวัฒนธรรม
ภาษาจีน	เชิงบวก 8 สำนวน	1) ความว่องไว ได้แก่ เคลื่อนไหวเร็วตั้งกระต่ายหลุดจากบ่วง (动如脱兔) กระต่ายเผล่เปิดบิน (兔起龟举) สวมรองเท้ากระต่าย (穿兔子鞋) กระต่ายเผล่เหยี่ยวตึง (兔起鹊落) 2) พระจันทร์ เนื่องจากมีตำนานเล่าว่าบนพระจันทร์มีกระต่ายหยก (玉兔) อยู่ ผู้คนจึงใช้คำว่า “กระต่ายหยก” เป็นคำเรียกแทนพระจันทร์ ได้แก่ กระต่ายหยกคางคกเงิน (玉兔银蟾) ภาพของกระต่ายหยก (金乌玉兔) วงล้อกระต่าย (兔轮) 3) คนที่มีคุณธรรม ได้แก่ กระต่ายไม่เข้ารูหนู (兔子不进老鼠洞) หมายถึง คนดีไม่คลุกคลีกับคนชั่ว
	เชิงลบ 1 สำนวน	ความเจ้าเล่ห์ ได้แก่ กระต่ายเจ้าเล่ห์มีสามโพรง (狡兔三窟) ใช้เปรียบเปรยกับคนหมายถึงคนเจ้าเล่ห์
ภาษาไทย	เชิงลบ 4 สำนวน	1) นิสยตกใจง่ายโดยไม่ไตร่ตรอง ได้แก่ กระต่ายตื่นตูม 2) ชายผู้ต่ำต้อย ได้แก่ กระต่ายหมายจันทร์ 3) คี๋อติง ยึดมั่นในความคิดของตนเอง ได้แก่ ยืนกระต่ายขาเดียว กระต่ายสามขา

จากตารางข้างต้น พบว่าจำนวนสัตว์ในสิบสองนักษัตรในภาษาจีนมีนัยความหมายทางอารมณ์เชิงลบมากที่สุดจำนวน 70 สำนวน รองลงมาคือเชิงบวกจำนวน 58 สำนวน และเชิงเป็นกลาง จำนวน 11 สำนวน ในขณะที่จำนวนภาษาไทยนัยความหมายทางอารมณ์เชิงลบมากที่สุดจำนวน 73 สำนวน รองลงมาคือเชิงบวกจำนวน 12 สำนวน และเชิงเป็นกลางจำนวน 7 สำนวน ตามลำดับ

บทสรุปและอภิปรายผล

จากการผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสำนวนสัตว์ในสิบสองนักษัตรข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายทางวัฒนธรรมของสัตว์ในสิบสองนักษัตรที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทย พบว่าสัตว์มีความหมายทางวัฒนธรรมเหมือนกันและแตกต่างกันรวม 10 ชนิด ได้แก่ สุนัข ลิง ไก่ เสือ หนู ม้า วัว งู แพะ หมู และสำนวนสัตว์แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง 2 ชนิด ได้แก่ มังกร และกระต่าย ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 13 ตารางเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสิบสองนักษัตรในสำนวนจีนและสำนวนไทย

สัตว์	ความหมายทางวัฒนธรรมที่เหมือนกัน	ความหมายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	
		ภาษาจีน	ภาษาไทย
1. สุนัข	การดูหมิ่นเหยียดหยาม / คนที่มีนิสัยไม่ดีหรือคนเลว	ความซื่อสัตย์/ การปกป้อง/ คนที่อาศัยบ้านมีผู้อื่น/ คนประจบสอพลอ	การโอ้อวด/ น่ารังเกียจ/ ความตะกละ/ ความตระหนี่/ ไร้ประโยชน์
2. ลิง	ความซุกซน	สรีรมงคลด้านความก้าวหน้าในอาชีพ/ความฉลาด/ การลืมหืมตา/ คนหน้าตาไม่น่าไว้วางใจ/ พฤติกรรมที่อยู่มั่นคง	อาการดีใจมาก/ ผู้ถูกเตือน/ ความผิดพลาด/ ผู้ที่ไม่รู้คุณค่าสิ่งของ
3. ไก่	ความขยัน/ โสเภณี/ อาการงตลกตะลึง	ความเป็นสิริมงคลโชคดี/ ความขยัน/ผิวคนแก่/ เรื่องเล็กน้อย/ การใช้เล่ห์เหลี่ยมเล็กน้อย/ ใจแคบ/ ความวุ่นวาย	อาหารอุดมสมบูรณ์/ สวยงาม/ เวลาเข้ามา/ ความดีใจ/ ไร้เดียงสา/ แสดงความใจ/ ผู้อ่อนแอ/ ผู้ขายเจ้าชู้/ คนไร้ความสามารถ/ หญิงมีอายุเจ้าเล่ห์

สัตว์	ความหมายทางวัฒนธรรมที่เหมือนกัน	ความหมายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	
		ภาษาจีน	ภาษาไทย
4. เสือ	ความกล้าหาญ และน่าเกรงขาม/ คนเก่งฉลาด/ ความดุร้าย และเหี้ยมโหด/ อันตราย/ คนชั่ว/ ผู้หญิงดุร้าย	มีพลัง มีชีวิตชีวา/ ทรงพลังและมีอำนาจ/ ความโลภ	ผู้ชายเจ้าชู้
5. หนู	เรื่องร้าย กลายเป็นดี	ฉลาดหลักแหลม/ มีมารยาท/ ความขี้ลาด/ ลักขโมย/ วิสัยทัศน์สั้น/ เป็นที่รังเกียจ ของสังคม/ ความต่ำต้อยไร้ ความสำคัญ/ ใจแคบ	สิ่งของเล็ก ๆ แฝงความน่ารัก/ ความกระวนกระวายใจ
6. ม้า	คู่แข่งที่คาดเดา ฝีมือยากหรือ ผู้ชนะที่เหนือ ความคาดหมาย	รูปร่างสูงใหญ่กำยำ/ มีประสบการณ์โชกโชน/ คนที่มีความสามารถเก่งกาจ/ สภาพการทำงานยุ่ง/ การจรรยาหรือผู้คน พลุกพล่านมาก/ ความรวดเร็ว/คนเลว/ คนที่ความสามารถต่ำ/ การไม่รับฟังคำแนะนำ/ ประจบสอพลอ/ การไม่ฟังคำแนะนำ	เสียเชิง/ กิริยาไม่สุภาพของผู้หญิง/ ผู้ที่ทำเล่ห์เหลี่ยมเป็นเหมือน คนซื้อหรือคนเล่นการพนัน เพื่อเป็นสื่อจูงใจผู้อื่น
7. วัว	ความขยันหมั่นเพียร/ ความโง่เขลา/ ความเชื่องช้า/ ความดื้อรั้น	คนมีความสามารถ/ ความรักของพ่อแม่/ มีพลังมาก/ ความโอหัง	ทำการใหญ่ไม่ควรตระหนี่/ การพูดวุ่นววน/ การลืมหืมกำพืด/ ทำผิดครั้งเดียวมีมลทินตลอดไป/ ผู้อ่อนแอ/ การถูกสวมเขา/ ความตะกละ/ มีมากมายแต่ไร้ประโยชน์

สัตว์	ความหมายทางวัฒนธรรมที่เหมือนกัน	ความหมายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	
		ภาษาจีน	ภาษาไทย
8. งู	อำมหิตโหดเหี้ยม/ สิ่งอันตราย	สนใจแต่เรื่องเฉพาะหน้า/ ความโลภ/คนเลว	ความเจ้าเล่ห์มีเล่ห์/ ปัญหาไม่จบสิ้น
9. แกะ/แพะ	ผู้ที่ต้องรับผิดชอบ/ แทนผู้อื่น	ความเป็นสิริมงคล/ ความอ่อนโยน/ ขุนนางที่ซื่อสัตย์สุจริต/ อาหารชั้นดีเลิศ/ ผู้อ่อนแอ/ ความโลภ	คนที่ทำตัวแตกต่าง จากคนในกลุ่ม/ การฉวยโอกาสซ้ำเติม
10. หมู	คนเลว	ความโง่เขลา/ ความไร้ยางอาย	ความตะกละ/ความเกียจคร้าน/ เรื่องง่ายมาก ๆ/ ผู้อ่อนแอ/ยุ่งเรื่องคนอื่น
11. มังกร		สมัยโบราณเป็นตัวแทนอำนาจ จักรพรรดิ/ ความมีชีวิตชีวา/ ความเป็นสิริมงคล/ ความสามารถเป็นเลิศ/ ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่	การเปรียบเทียบถึง ความแตกต่าง
12. กระต่าย		ความว่องไว/ พระจันทร์/ คนมีคุณธรรม/ ความเจ้าเล่ห์	นิสัยตกใจง่าย/ชายผู้ต่ำต้อย/ ดื้อดึง

จากผลสรุปตารางที่ 13 พบว่าสำนวนจีนสะท้อนความหมายทางวัฒนธรรมของสัตว์ได้หลากหลายกว่าภาษาไทย สำนวนสัตว์ที่มีความหมายทางวัฒนธรรมเหมือนกันและแตกต่างกัน ได้แก่ สุนัข เสือ หนู ม้า วัว แกะ/แพะ ไก่ หมู งู และลิง ส่วนสำนวนสัตว์ที่มีความหมายแตกต่างกันอย่างชัดเจนคือ มังกรและกระต่าย โดย “มังกร” ในภาษาจีนเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจ ความเป็นสิริมงคล และความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ ขณะที่ในภาษาไทยไม่ปรากฏความหมายทางวัฒนธรรมชัดเจน ส่วน “กระต่าย” ในภาษาจีนเชื่อมโยงกับพระจันทร์และคุณธรรม แต่ในภาษาไทยมักสื่อถึงคนนิสัยตกใจง่ายและคนดื้อดึง แสดงให้เห็นว่าภาษาจีนมีการใช้ภาพสัตว์เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและซับซ้อนกว่า ผลการศึกษานี้จึงชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนสะท้อนโลกทัศน์และระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาทั้งสองชาติที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

2. นัยความหมายทางอารมณ์ของสำนวนสัตว์ในสิบสองนักซ์ตรของทั้งสองภาษามีแนวโน้มเชิงลบมากที่สุด รองลงมาคือเชิงบวก และเชิงเป็นกลาง โดยในภาษาจีนคิดเป็นร้อยละ 50.36, 41.73 และ 7.91 ตามลำดับ ขณะที่ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 79.35, 13.04 และ 7.61 ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบนัยความหมายทางอารมณ์ของสำนวนสิบสองนักซ์ตร

สัตว์ / นัย ความหมาย ทางอารมณ์	ภาษาจีน			ภาษาไทย		
	ความ หมาย เชิงบวก	ความ หมาย เป็นกลาง	ความ หมาย เชิงลบ	ความ หมาย เชิงบวก	ความ หมาย เป็นกลาง	ความ หมาย เชิงลบ
1. สุนัข	3		12			17
2. ลิง	2		4	1	1	5
3. ไก่	4	2	5	5	2	8
4. เสือ	12		14	3		9
5. หนู	3	1	7	1	1	1
6. ม้า	7	5	5	1	1	2
7. วัว	3	3	5	1	1	10
8. งู			7			6
9. แกะ/แพะ	5		5			3
10. หมู			5			8
11. มังกร	11				1	
12. กระต่าย	8		1			4
รวม	58	11	70	12	7	73
คิดเป็นร้อยละ	41.73	7.91	50.36	13.04	7.61	79.35

จากผลสรุปตารางที่ 14 การเปรียบเทียบนัยความหมายทางอารมณ์ของสัตว์ในสิบสองนักษัตรของสำนวนจีนและสำนวนไทย พบว่าทั้งสองภาษามีแนวโน้มแสดงนัยความหมายเชิงลบมากที่สุด โดยภาษาไทยมีสัดส่วนเชิงลบสูงกว่าภาษาจีนอย่างชัดเจน แต่ภาษาจีนมีความหมายเชิงบวกมากกว่าภาษาไทย ส่วนความหมายเชิงกลางพบในสัดส่วนค่อนข้างน้อยในทั้งสอง จากผลการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) สัตว์ที่มีนัยทางอารมณ์ครบทั้งสามด้านสอดคล้องกันทั้งสองภาษา ได้แก่ ไก่ หนู ม้า และวัว (2) สัตว์ที่มีทั้งความหมายเชิงบวกและเชิงลบ ได้แก่ เสือ (3) สัตว์ที่มีความหมายเชิงบวกและเชิงลบทั้งสองภาษา และมีความหมายเป็นกลางในภาษาไทย ได้แก่ ลิง (4) สัตว์ที่มีความหมายทั้งเชิงบวกและเชิงลบในภาษาจีน แต่มีเฉพาะความหมายเชิงลบในภาษาไทย ได้แก่ สุนัข กระต่าย และแกะ/แพะ (5) สัตว์ที่มีความหมายเชิงลบเหมือนกันทั้งสองภาษา ได้แก่ งูและหมู สอดคล้องกับงานวิจัยของ Li Zhiwen (2014) งูและหมูสัตว์ทั้งสองชนิดมีนัยความหมายเชิงลบ

สำนวนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างที่มีนัยสำคัญในมิติของความหมายทางอารมณ์ (Emotional Connotation) และคุณค่าทางวัฒนธรรมต่อภาพลักษณ์ของสัตว์ ดังนี้

1. การสะท้อนโลกทัศน์และนัยความหมายทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าทั้งสองภาษาจะใช้สัตว์กลุ่มเดียวกัน แต่แนวคิดทางวัฒนธรรมและอารมณ์ที่แฝงอยู่ในภาษากลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ (1) ความหลากหลายที่สอดคล้อง (เชิงบวก เป็นกลาง เชิงลบ) สัตว์ในกลุ่ม “ไก่ หนู ม้า และวัว” มักแสดงทัศนคติที่หลากหลายในทั้งสองวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกับคุณธรรม ความขยัน และพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ส่วน “เสือ” เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญและความแข็งแกร่ง แต่ก็มีนัยด้านลบในเรื่องความดุร้ายและอันตราย ซึ่งสอดคล้องของกับปิยภรณ์ แดงตันกี (2566) ได้กล่าวการเปรียบเทียบความหมายเชิงสัญลักษณ์ของเสือ สุนัข ไก่ และวัว สำนวนจีนและสำนวนไทยมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันอยู่บ้าง มีสื่อความหมายทั้งเชิงบวกและเชิงลบ (2) ภาษาจีนมักสื่อเชิงบวกและลบ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอ่อนโยน หรือความเป็นสิริมงคล แต่ในภาษาไทยให้ความหมายเชิงลบ กลุ่มสัตว์ “สุนัข กระต่าย และแพะ” โดยเฉพาะสุนัขที่ถูกใช้ในความหมายการดูหมิ่นเหยียดหยาม (3) ความแตกต่างทางสัญลักษณ์

ที่เด่นชัด “มังกร” สะท้อนความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ในภาษาจีนเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจ สิริมงคล และคุณธรรมสูงส่ง ขณะที่ในภาษาไทยไม่มีนัยทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนเท่า และมักถูกแทนด้วย “พญานาค” ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาและจิตวิญญาณ (วรารักษ์ ตรีเทพ, 2560 : 18-19)

(4) ความสอดคล้องเชิงลบ “งูและหมู” ทั้งสองภาษามีความหมายเชิงลบสอดคล้องกัน โดยสื่อถึงความอันตราย ความเจ้าเล่ห์ และความเกียจคร้าน

2. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานในการกำหนดความแตกต่างของนัยความหมายทางอารมณ์นี้มีรากฐานมาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ธรรมชาติและวิถีชีวิตทั้งสองประเทศสอดคล้องกับผลวิจัยของฐิติพร จันทวีระ, รุ่งรดา ทองอนันต์ และนิติธยา สุนทรธรรมนิติ (2566) และYing Cheng (2023) ที่ว่าภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยทำให้เห็นถึงวิถีชีวิต ลักษณะภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรมและอื่นอีกหลายด้าน สัตว์และสิ่งแวดลอมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนวนจีนได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ เต๋า และพุทธ ซึ่งเน้นความสมดุลและความกลมกลืนกับธรรมชาติ ทำให้สัตว์ถูกมองในเชิงสัญลักษณ์ที่สะท้อนคุณธรรม ความดีงาม และพลังแห่งชีวิต นอกจากนี้สำนวนจีนยังพบว่ามีสำนวนที่สร้างความหมายเชิงวัฒนธรรมผ่านการใช้อักษรเสียง (谐 音) คือ การใช้อักษรเสียงคำหนึ่งคำกับความหมายอีกคำหนึ่งที่ออกเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน โดยคำหลังเป็นความหมายหลักในการสื่อสารในความหมายเชิงบวกความเป็นสิริมงคล โชคดี ความหวัง เชิงลบความอัปมงคล และสร้างอารมณ์ขันทางภาษา (Chang Jingning, 2009 : 88-94) ซึ่งพบว่าสำนวนจีนสัตว์ในสิบสองนักษัตรมีการถ่ายทอดความหมายจากภาพลักษณ์ของสัตว์ ร่วมกับการออกเสียงสร้างสัญลักษณ์ในด้านสิริมงคล เพื่อใช้สื่อความหมายเชิงบวก ได้แก่ “鸡 (jī)” “猴 (hóu)” และ “羊 (yáng)” ส่วนสำนวนไทยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธและคติชน (Folklore) ซึ่งมักมองสัตว์ในฐานะสิ่งที่อยู่ต่ำกว่ามนุษย์ เมื่อนำสัตว์มาใช้เปรียบเปรยถึงพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความหมายเชิงลบมากกว่า และมักสื่อไปถึงความหมายการดูหมิ่นหรือการตำหนิพฤติกรรม แต่สำนวนไทยไม่ปรากฏการใช้อักษรเสียงเช่นเดียวกับสำนวนจีน

กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างของนัยทางอารมณ์ในสำนวนสัตว์ระหว่างภาษาจีนและภาษาไทยสะท้อนให้เห็นว่า ภาษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นภาพสะท้อนของค่านิยมและระบบความคิดของสังคม ภาษาจีนแสดงถึงโลกทัศน์ที่ให้เกิดและผูกพันกับธรรมชาติ ส่วนภาษาไทยสะท้อนมุมมองที่ให้สัตว์เป็นสิ่งเปรียบเปรยเพื่อแสดงอารมณ์และลักษณะของมนุษย์มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสิบสองนักษัตรในสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย โดยเฉพาะในด้านความหมายทางวัฒนธรรมของสำนวน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายเชิงนัยของสำนวนได้อย่างถูกต้อง และลดความคลาดเคลื่อนในการใช้ภาษา สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตของข้อมูลให้ครอบคลุมแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เช่น วรรณกรรมร่วมสมัย สื่อออนไลน์ หรือภาษาพูดในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เห็นรูปแบบการใช้สำนวนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในบริบทสังคมปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และศึกษาต่อยอดในแนวคิดทางภาษาศาสตร์อื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อให้ได้มุมมองที่กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรกช ชุ่นสั้น. (2561). การเปรียบเทียบสุภาษิตจีนกับสุภาษิตไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ในสิบสองนักษัตรและการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ฐิติพร จันทวีระ, ฐันดา ทองอนันต์ และนิธิตยา สุนทรธรรมนิติ. (2566). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “Xù” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่”. วารสารจีนวิทยา. 17(2), 69-87.

- เถียรชัย เขียมวรเมธ. (2559). **พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 33). กรุงเทพฯ : รวมสาส์น (1977).
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2534). **สำนวนไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.
- ปิยภรณ์ แดงตันกี. (2566). Comparative Analysis of the Symbolism of Animals in the Chinese and Thai Idioms – About Tigers, Dogs, Chickens and Cattles, **วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน**. 10(2), 163-174.
- พิชชาภา พลานุมาศ, อมรรัตน์ คำด้วง และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ. (2564). การศึกษาเปรียบเทียบ สำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ”, **วารสารสุทธิปริทัศน์**. 35(4), 74- 103.
- รัชนี ขอสิตติกุล. (2549). **สำนวน ภาษิต และคำพังเพยของไทยที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2561). **ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรณูภา สิริทิตะวงศ์. (2559). การใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ “สุนัข” กับ “คน” ในภาษาไทยและภาษาจีน, **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. 9(2), 159-167.
- วรภรณ์ ตรีเทพ. (2560). **คติความเชื่อและพิธีกรรมในการทำนาของชาวอีสาน: กรณีศึกษาตำบลยออำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภัชญา สวัสดิ์โยธิน. (2562). สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู”, **วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. 8(2), 100-125.
- Chang Jingning. (2009). **汉语词汇文化**. Beijing : Peking University Press.

- Chengyudacidian Editorial Committee. (2020). **成语大词典**（第二版）. Beijing : Shangwuyinshuguan Guojiyouxiangongsi.
- Hanyudacidian Editorial Committee. (2024). **汉语大辞典**. Retrieved August 30, 2025, from <http://www.hydc.com>.
- Huang Borong & Liao Xudong. (2024). **现代汉语**（增订七版）. Beijing : Higher Education Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). **Metaphors We Live By** (2nd ed.). Chicago : University of Chicago Press.
- Li Zhiwen. (2014). **Comparative Analysis of Chinese and Thai Animal Idioms and Their Cultural Differences (Master thesis)**. Guangxi : Guangxi University.
- Sapir, E. (1949). **Selected Writings of Edward Sapir in Language, Culture and Personality**. Edited by D.G. Mandelbaum. Berkeley : University of California Press.
- Tylor, E. B. (1871). **Primitive culture: Researches into the development of mythology, philosophy, religion, language, art and custom (Vol.1)**. London : John Murray.
- Ying Cheng. (2023). A comparative study of Thai and Chinese idioms with The same Meaning, **Academic Journal for the Humanities and Social Sciences**. 6(3), A56-A70.